

Een Toekomst voor de Stad

Decentralisatie en opschaling in een dynamische wereld

Henri L.F. de Groot

Vrije Universiteit en Ecorys

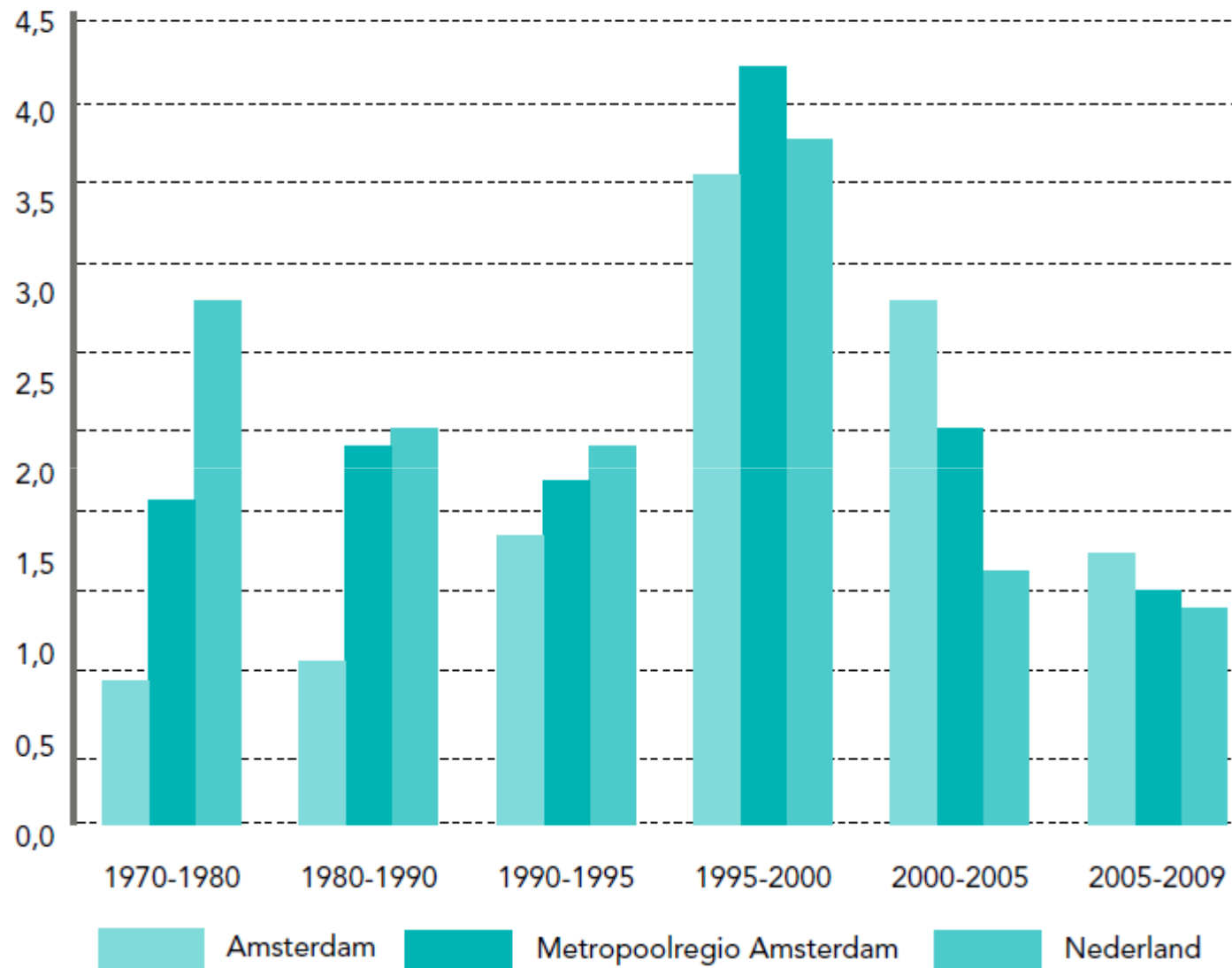
Deze bijdrage

- Recente stedelijke ontwikkeling – ‘The Urban Triumph’
- ... in een snel veranderende wereld...
- ... met decentralisatie, opschalingen en bezuinigingen...
- ... en grote uitdagingen voor beleid

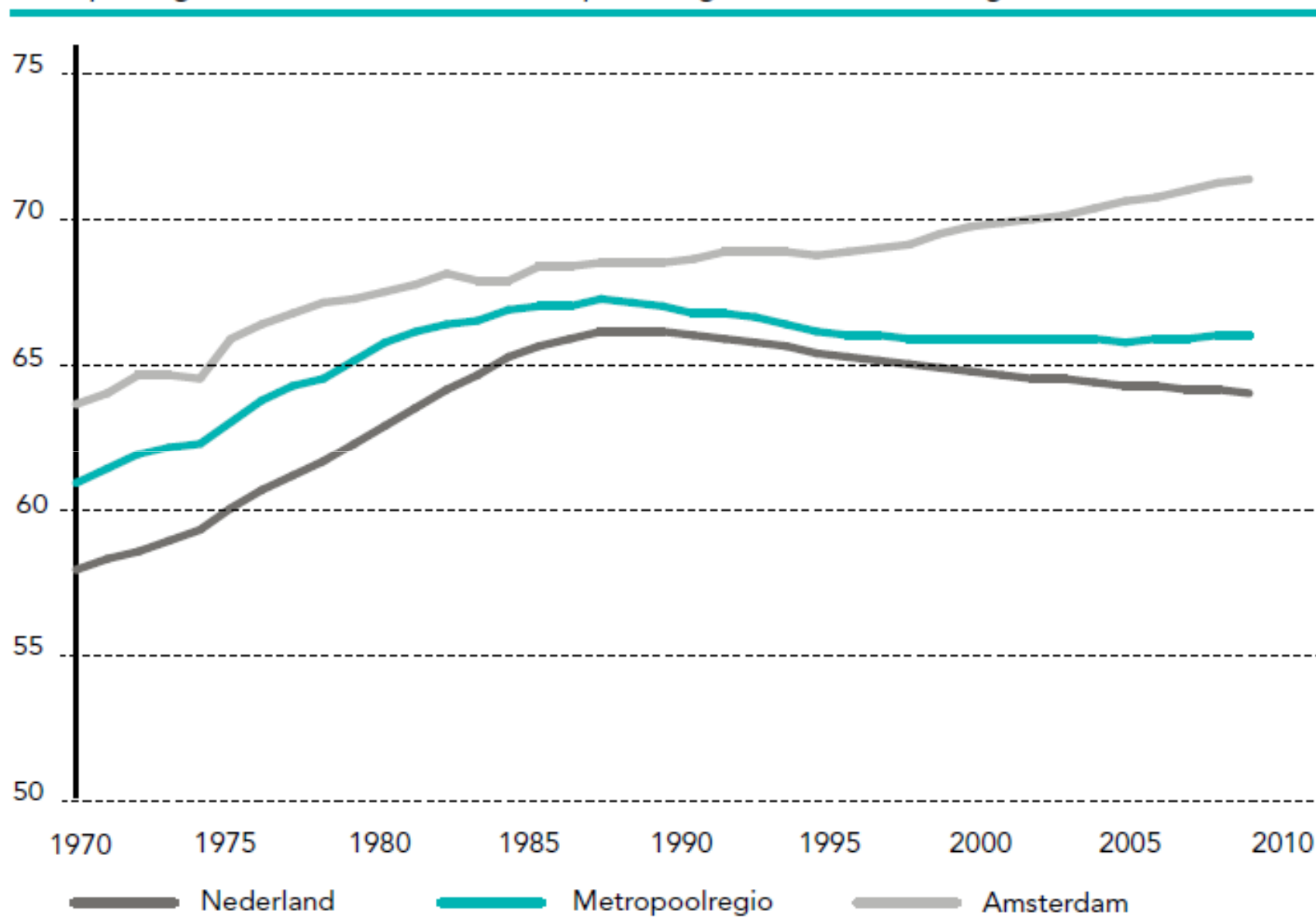
Het (recente) succes van steden

- Vele steden zijn succesvoller dan ooit
 - Trek naar de stad (van met name jonge, hogeropgeleiden)
 - Groei van grond- en huizenprijzen
 - Belang van 'consumer cities' (Glaeser, 2011)
- Groot en toenemend belang van agglomeratie
 - Delen, koppelen en leren ...
- Clustering van economische activiteit...
- ... die zich versterkt over de tijd (deels door rol ICT)

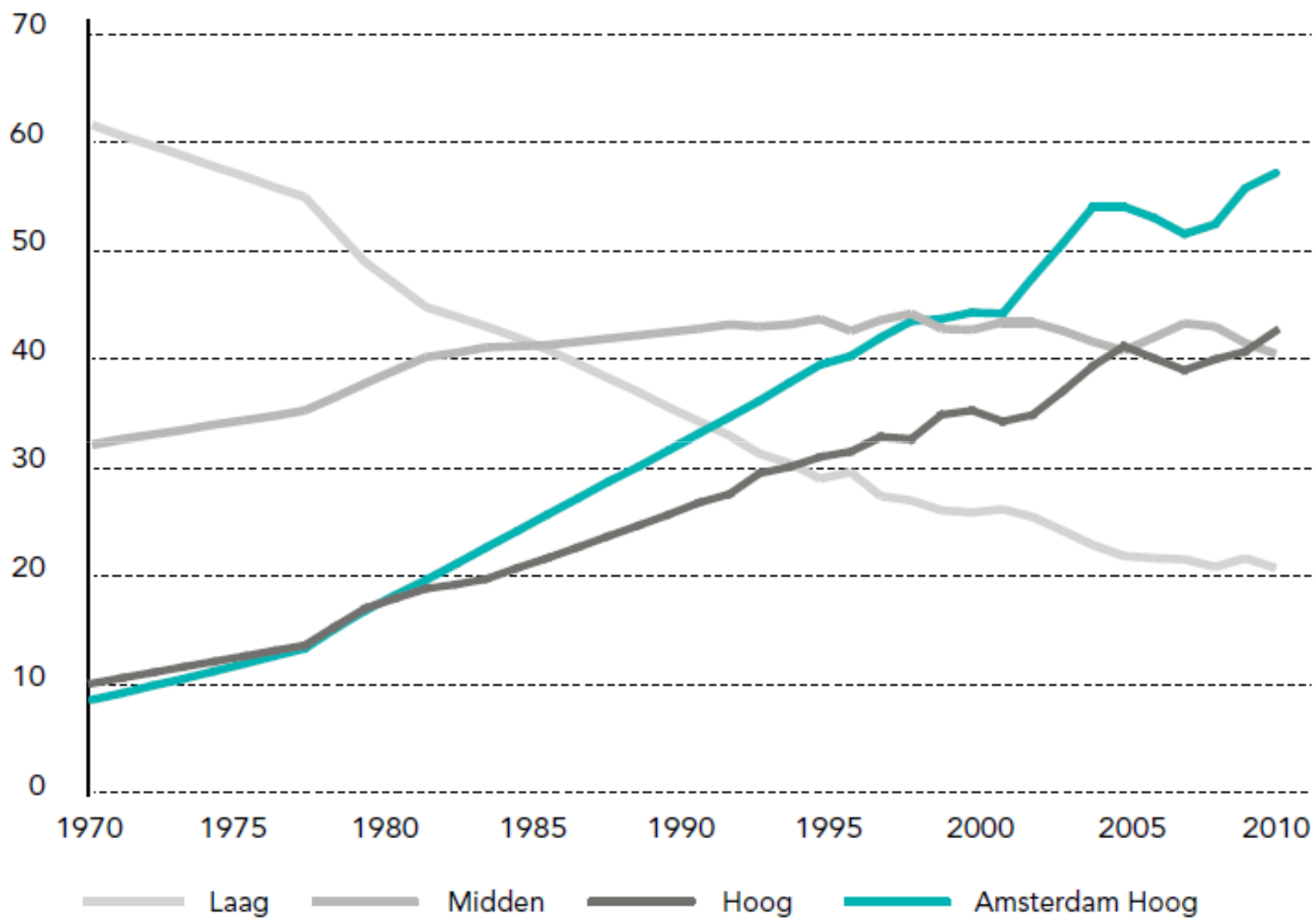
Figuur 1.2 Groei toegevoegde waarde
Metropoolregio Amsterdam, Amsterdam en Nederland; gemiddelde jaarlijkse groei in procenten; 1970-2009

Figuur 1.5 Potentiële beroepsbevolking (15-64 jaar)
Metropoolregio, Amsterdam en Nederland; percentage van totale bevolking; 1970-2009

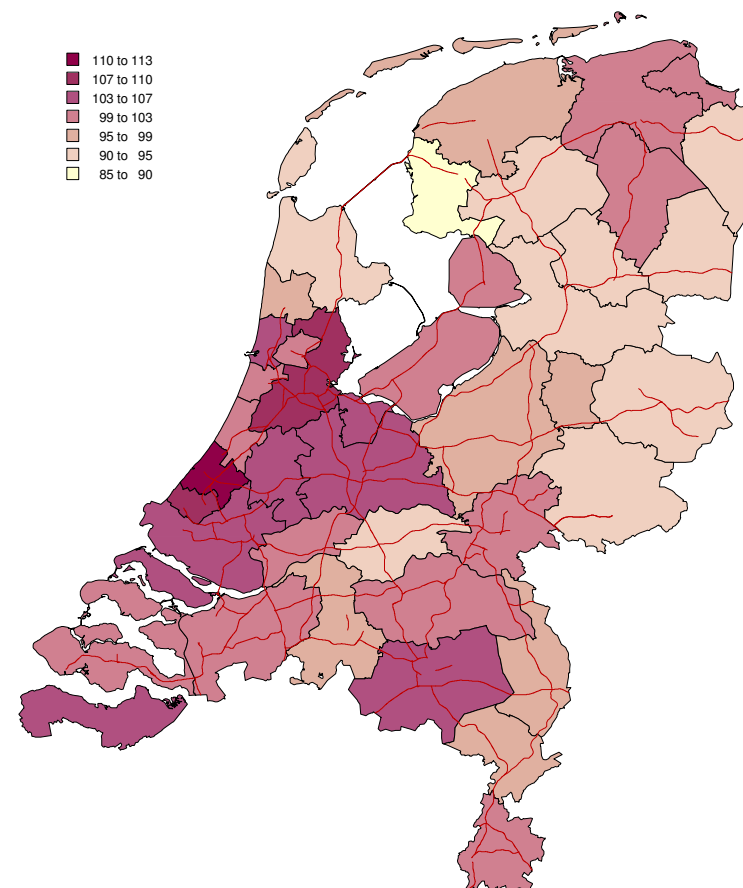

Figuur 1.7 Opleidingsniveau beroepsbevolking Metropoolregio Amsterdam ¹
Aandeel hoog, midden en laag opgeleiden als percentage van de beroepsbevolking; 1970-2009

Grote arbeidsmarktverschillen

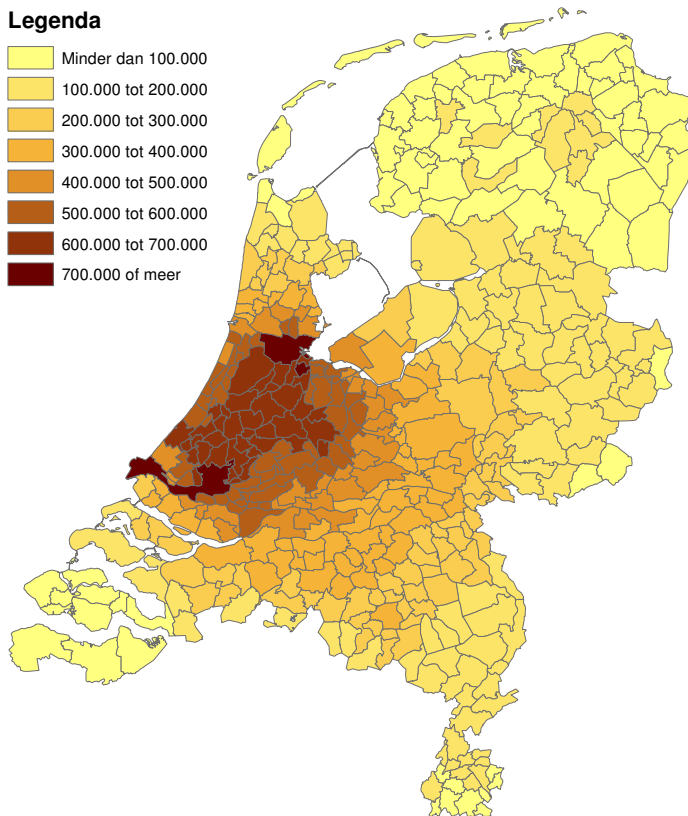
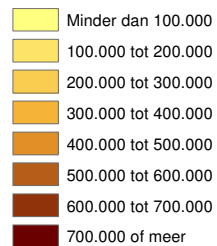
GSA	Highly educated (%)	Wage	Immigrants	Density
Amsterdam	45,3	21,7	13,1	1929
Rotterdam	35,2	19,7	13,0	1675
The Hague	45,9	21,6	13,6	2122
Utrecht	46,9	20,6	8,3	1981
Eindhoven	42,0	19,5	7,8	1075
Tilburg	34,6	18,0	6,5	790
's-Hertogenbosch	37,6	19,1	5,6	973
Breda	36,4	18,4	6,8	817
Leiden	43,0	19,6	8,4	1376
Haarlem	37,8	19,3	7,8	1242
Geleen/Sittard	30,1	18,7	5,9	631
Heerlen	30,6	17,9	5,3	859
Niet-GSA	31,7	17,9	5,4	143

Agglomeratie en lonen

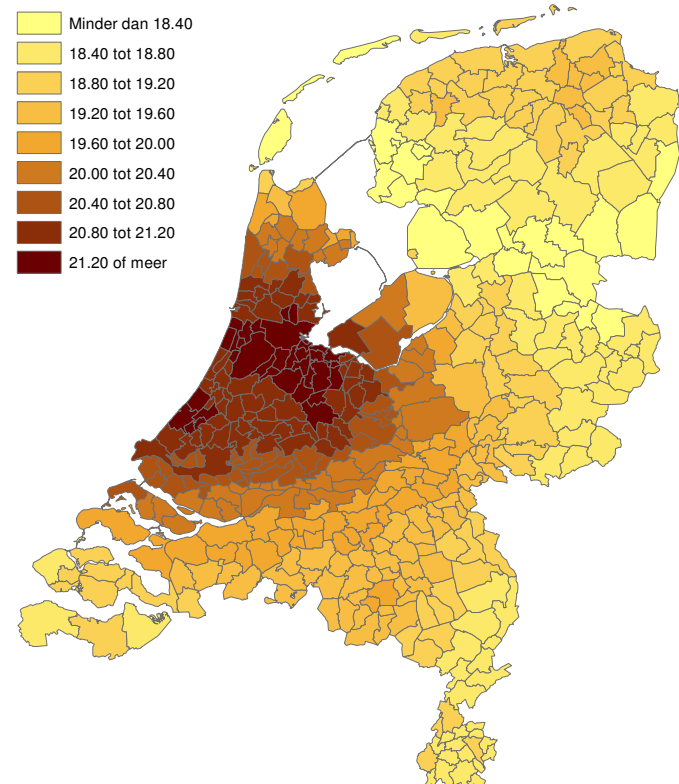
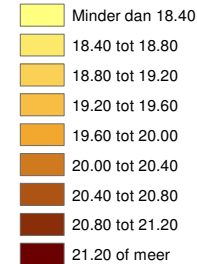
banen lokale arbeidsmarkt

Legenda

Gemiddeld uurloon

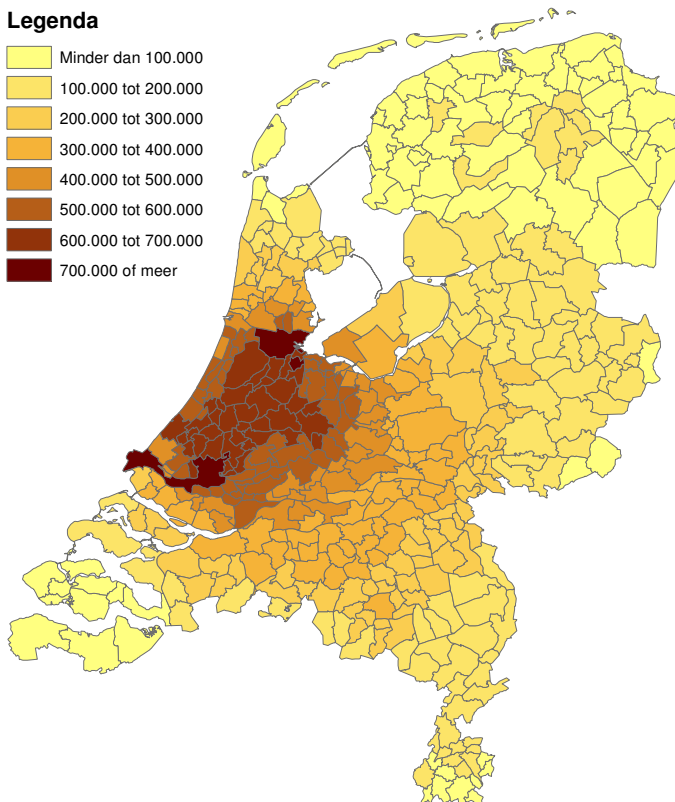
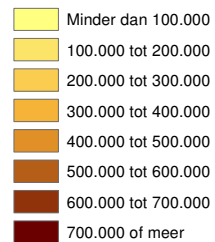
Legenda

Agglomeratie en hoger opgeleiden

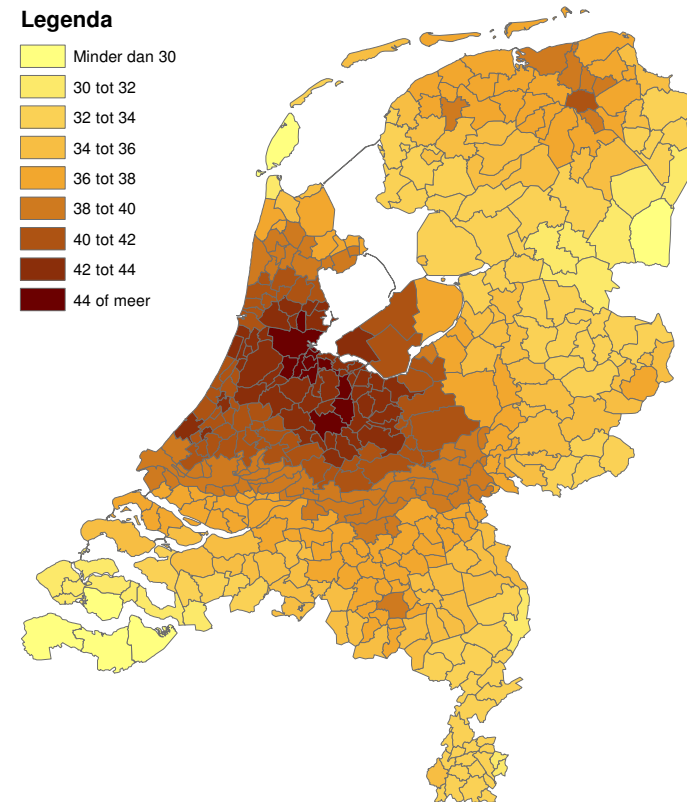
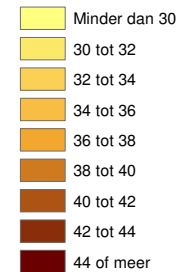
banen lokale arbeidsmarkt

Legenda

% hoger opgeleiden

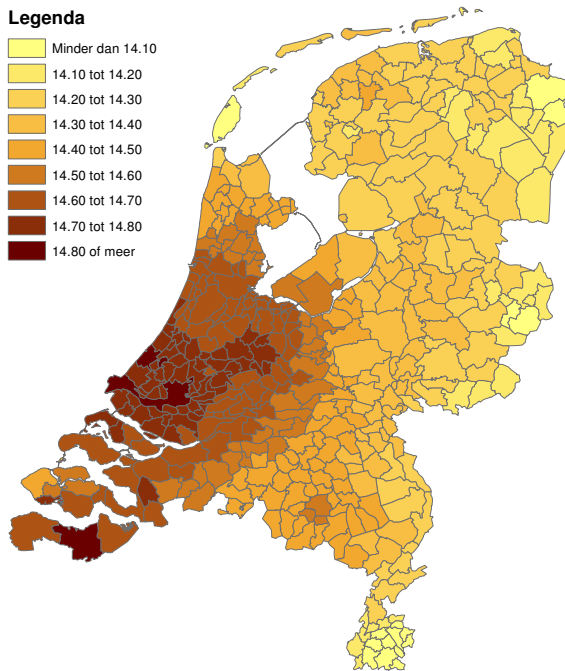
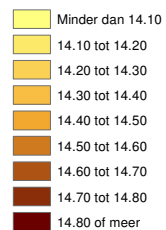
Legenda

Lonen naar opleidingsniveau

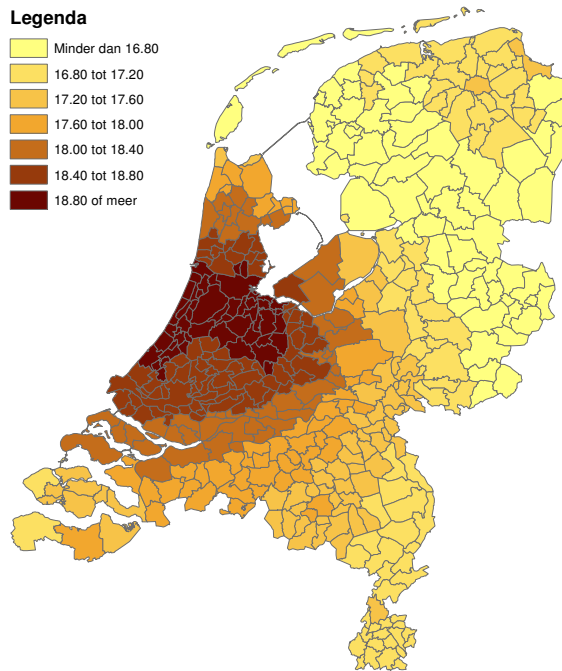
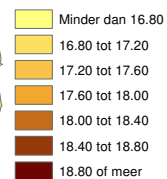
Laag

Legenda

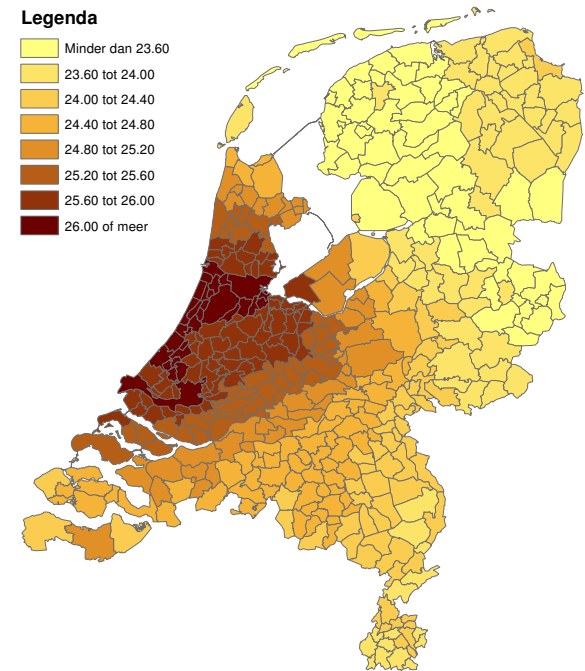
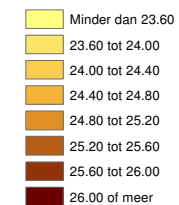
Midden

Legenda

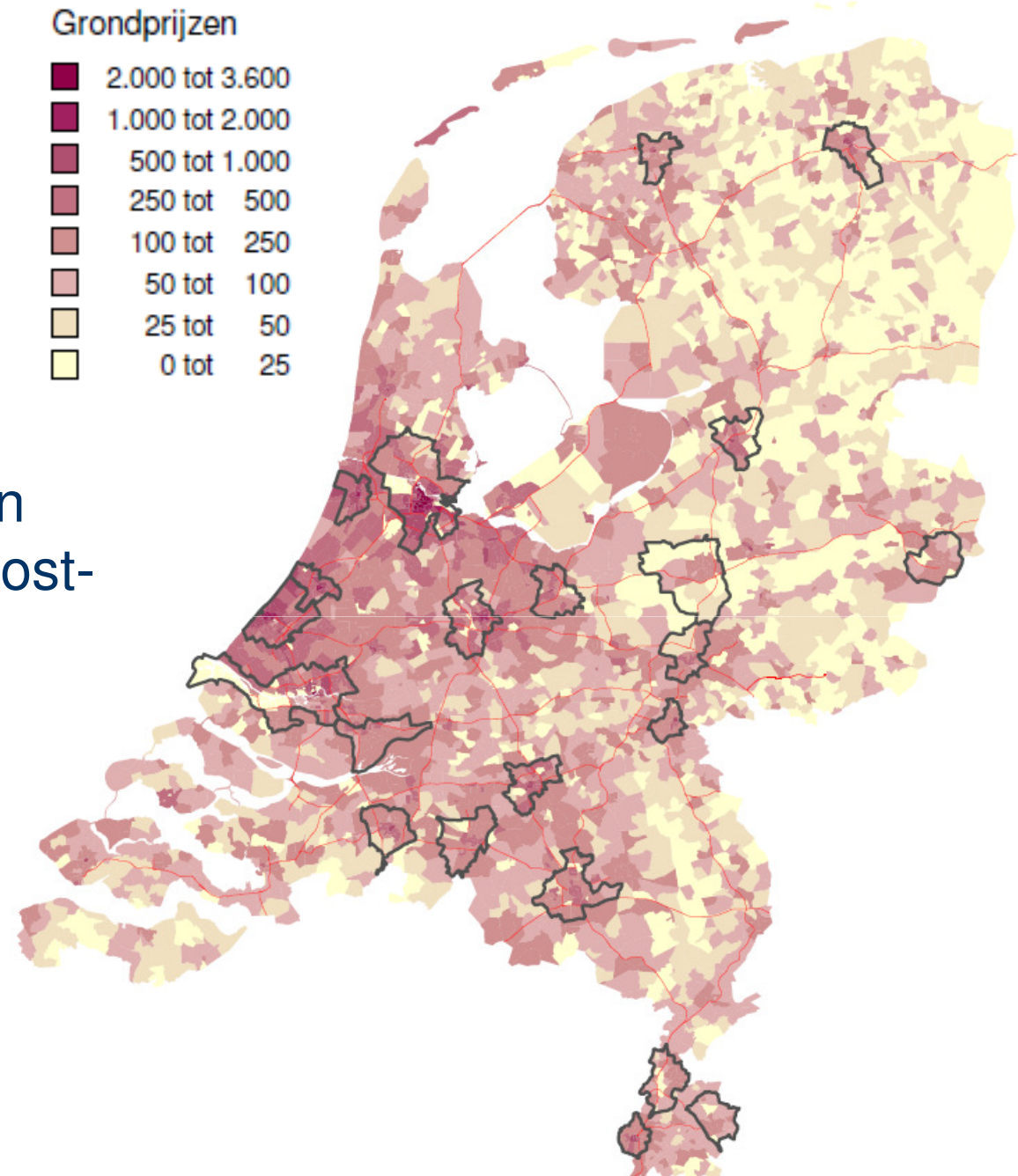
Hoog

Legenda

Grondprijzen

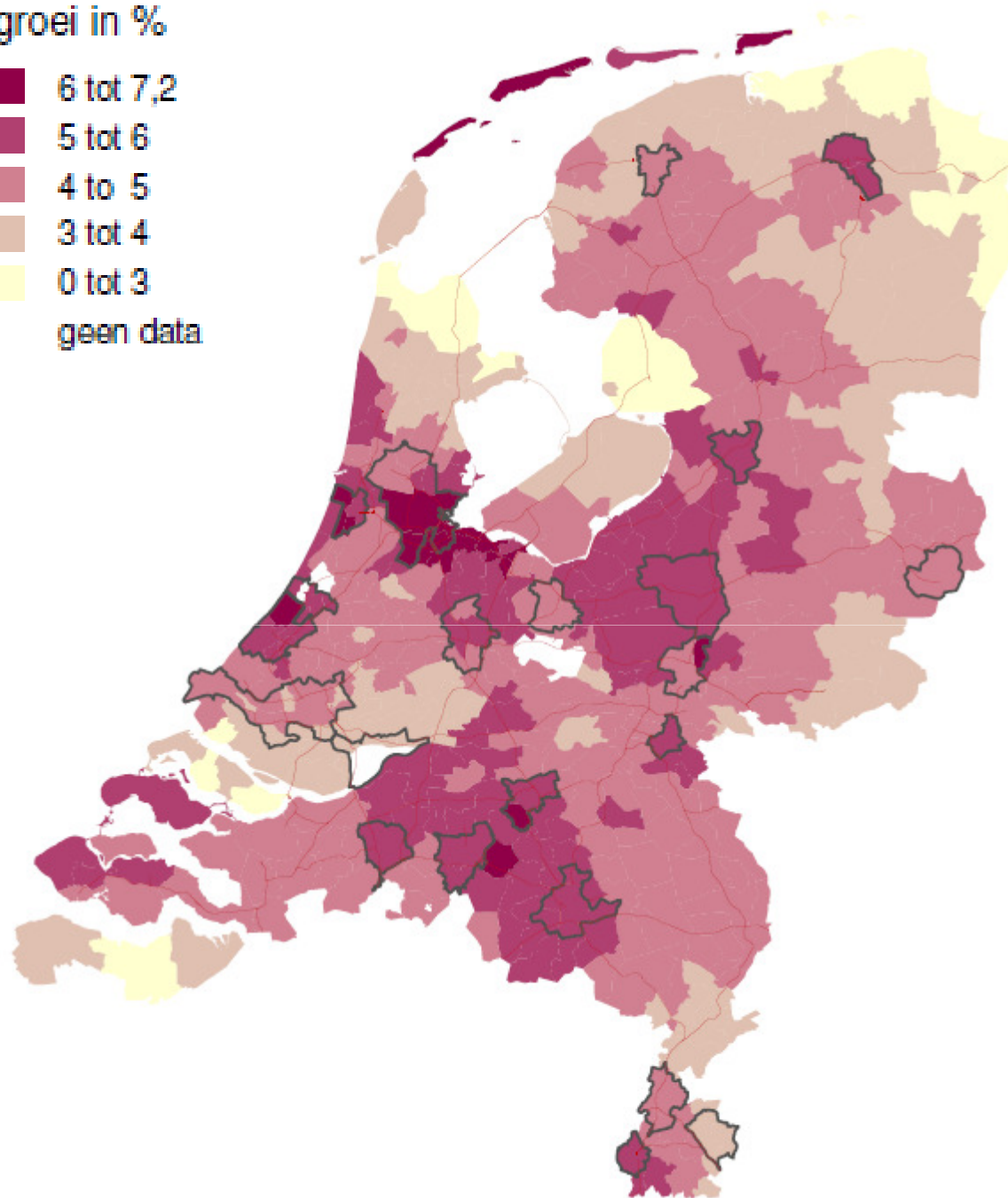
- Factor 200 tussen Amsterdam en Oost-Groningen
- Reflectie van aantrekkelijkheid van de plek

Dynamiek

groei in %

- 6 tot 7,2
- 5 tot 6
- 4 to 5
- 3 tot 4
- 0 tot 3
- geen data

Grondprijverschillen verklaard

	Feitelijk grondprij- verschil	Verklaard grondprij- verschil	Arbeidsmarkt	Stedelijke <i>amenities</i>	Natuurlijke <i>amenities</i>	Negatieve <i>amenities</i>
Amsterdam	396	379	108	266	4	0
Rotterdam	101	139	69	70	6	-4
Den Haag	254	237	102	114	16	6
Utrecht	169	181	89	91	12	-10

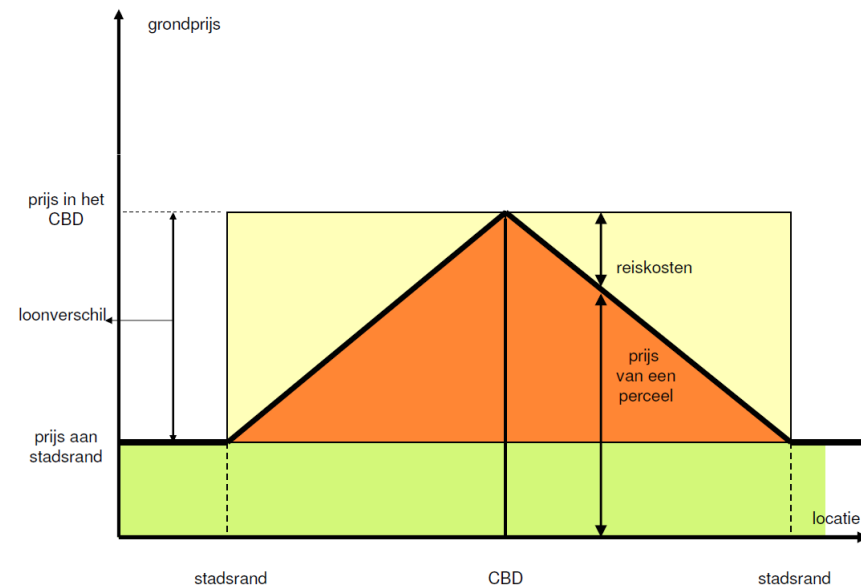
Prijverschillen in euro's ten opzichte van platteland

Actualiteit van vandaag

- Diepste crisis sinds decennia – balansproblemen
- Globaliserende wereld vraagt ‘lerende economie’ (WRR)
- Decentralisatie van taken (logica versus bezuiniging)
- Toenemende erkenning van belang van de regio
- Aanstaande verkiezingen voor gemeenten en Europa

Decentralisatie van taken – I

- De logica: Optimale prikkels en genereren van middelen
- Subsidiariteitsprincipe
- Stadsbestuur als ondernemer – zie bijvoorbeeld 'Stad en Land'

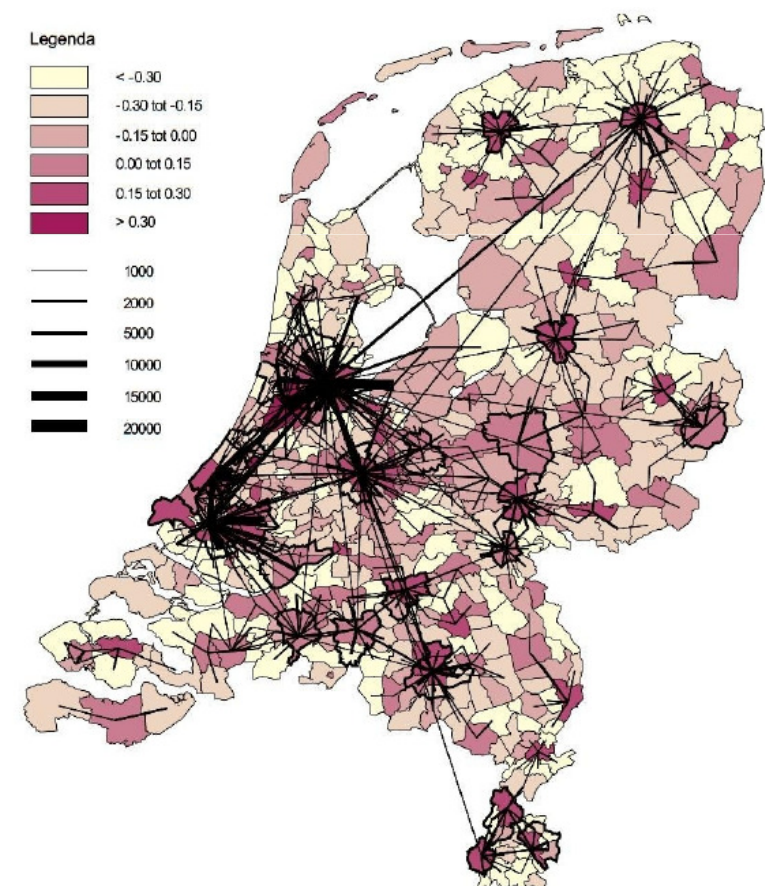

Decentralisatie van taken – II

- Niet alles optimaal om te decentraliseren
- Taken *en* middelen decentraal
- Zorg om uitvoeringskwaliteit en bestuurlijke verdunning
- Adequate gebiedsafbakening cruciaal

Bestuurlijke indeling - gebiedsafbakening

- Stelling: gemeenten te klein en provincies te groot
- Reikwijdte van effecten / internalisatie cruciaal
- Mega-provincies niet het antwoord
- Lichte versus zware samenwerking

Uitdagingen voor Nederland – I

- Ruimte voor slim beleid met balans tussen
 - ‘people’ versus ‘place based’ beleid
 - specifiek versus algemeen voorwaardenscheppend beleid
- Zoeken naar marktfalen
- Beantwoorden van subsidiariteitsvraag
- Evaluatie van beleid, zowel ex-ante als ex-post – nadenken over outcome indicators en locatiespecifieke behoeften (‘one size fits all’ werkt niet)

Uitdagingen voor Nederland – II

- Ga op zoek naar en bouw voort op je eigen kracht
- Beweeg mee met de stroom
- Identificeer marktfalen, maar ook overheidsfalen
- Hoed je voor gevestigde belangen
- Bied ruimte voor verdere groei van succesvolle steden...
- ... en accepteer teruggang van minder succesvolle steden

Uitdagingen voor decentralisatiebeleid

- Decentralisatie
 - Taken vs middelen – theoretische logica vs politieke complexiteit
 - Zorg dragen voor voldoende uitvoeringskwaliteit
 - Voorkomen van bestuurlijke verdunning
 - Toepassen van het subsidiariteitsprincipe
 - Samenwerking op boven-gemeentelijk schaalniveau

Tot slot

- Confrontatie met efficiency-equity trade off...
- ... met implicaties voor het huis van Thorbecke
- '... throwing resources at troubled cities is usually a terribly inefficient means of taking care of troubled people. Helping poor people is an appropriate task for government, but helping poor places is not' (Glaeser, 2011, p. 250)

Meer weten...

- Mail Henri de Groot via h.l.f.de.groot@vu.nl
- Studie [Stad en Land](#) (2010)
- Oratie [Pieken in de Polder](#) (2012)
- [Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam](#) (meerdere edities)

Stad en land

Henri de Groot
Gerard Meert
Coen Teulings
Wouter Vermeulen

